

Art.297 C.pr.pen., cu denumirea marginală Obligațiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prealabile, reglementează două ipoteze în cuprinsul său:

-ipoteza în care persoana vătămată formulează plângere prealabilă în mod direct la organele judiciare („la primirea plângerii prealabile ...”) - situație în care organul judiciar sesizat verifică, pe lângă alte condiții, dacă plângerea prealabilă a fost formulată în termenul prev. de art.296 C.pe.pen.;

-ipoteza în care organul judiciar efectuează acte de urmărire penală din oficiu și ulterior constată că este necesară plângere prealabilă. Textul de lege impune două obligații imperative în sarcina organului de urmărire penală, respectiv de a chema și de a întreba dacă înțelege să formuleze plângere prealabilă.

Spre deosebire de reglementarea anterioară (art.280 alin.3 și art.286 C.pr.pen. anterior), în care se prevedea obligația organului de urmărire penală de a chema persoana pentru a verifica manifestarea de voință în sensul inițierii acțiunii penale împotriva făptuitorului, în situația schimbării de încadrare juridică și a infracțiunii flagrante, în actuala reglementare (art.297 alin.2 C.pr.pen.), în mod corect se stabilește obligația organului de urmărire penală, în toate cazurile în care s-au efectuat acte de urmărire penală, de a verifica manifestarea de voință a persoanei vătămate.

(Decizia Penală nr.48/11.06.2025)

Prin sentința penală nr.7/26.02.2025 pronunțată în dosarul nr.68/751/2023 Tribunalul Militar Timișoara a admis cererea formulată de inculpatul plt. adj. șef. ȘM, privind constatarea tardivității plângerii prealabile formulată de persoana vătămată NAM. Pe cale de consecință, în temeiul art. 396 alin.1 și 6 C.p.p., rap. la art. 16 alin. 1 lit. e C.p.p., a încetat procesul penal privind pe inculpatul plt. adj. șef. șm, cadru militar activ, cu grad de plutonier adjutant-șef, angajat al I.S.U. Hunedoara, trimis în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunii de vătămare corporală din culpă, infr. prev. și ped. de art. 196 alin.2 și 3 C. pen.

Pentru a pronunța această hotărâre, tribunalul a reținut următoarele:

Prin Rechizitoriul Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara nr. 123/P/2022, din data de 13.10.2023, plt. adj. șef. ȘM a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, prev. de art. 196 alin. (2) și (3) C. pen.

În actul de sesizare s-a reținut următoarea **stare de fapt**: la data de 05.03.2021, în jurul orei 19:46, inculpatul ȘM, care conducea autoturismul marca Ford Mondeo cu nr. de înmatriculare HD-, în Mim. Deva, pe banda I a Bld. Iuliu Maniu, pe sensul de mers Bld. Decebal către str. Calea Zarandului, a surprins-o și accidentat-o pe numita NAM în timp ce aceasta traversa drumul public printr-un loc special amenajat, marcat și semnalizat corespunzător, în urma evenimentului rutier rezultând rănirea gravă a pietonului, leziunile traumatiche având drept consecințe punerea în primejdie a vieții persoanei vătămate și 120 zile de îngrijiri medicale. **În drept**, s-a apreciat că fapta întrunește condițiile de tipicitate ale infracțiunii de vătămare corporală din culpă, în forma agravată prevăzută de art. 196 alin. (2) și (3) C. pen..

Cu privire la raportul de cauzalitate (lovirea pietonului să fi fost consecința nerespectării dispozițiilor legale/măsurilor de prevedere specifice activității de conducere a autovehiculelor pe drumurile publice) – s-a arătat că lovirea pietonului a fost urmarea neacționării sistemului de frânare al autoturismului, pe fondul nerespectării de către conducătorul autovehiculului a dispozițiilor art. 35 alin. (1) din OUG 195/2002 privind

circulația pe drumurile publice coroborate cu prevederile art. 48 și art.72 alin. (2) din același act normativ.

Prin încheierea de cameră preliminară nr. 65 din data de 06.12.2023, judecătorul de cameră preliminară a constatat legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și a dispus începerea judecării, încheiere care a fost atacată cu contestație de către inculpat și respinsă, ca nefondată, prin încheierea de ședință nr. 17 din data de 06.03.2024 a Curții Militare de Apel București.

La data de 05.04.2024 prin serviciul registratură al Tribunalului Militar Timișoara, a fost depusă cererea de constituire ca parte civilă a Spitalului Județean de Urgență Deva, prin care s-a constituit parte civilă cu suma de 21905,96 lei, reprezentând contravaloarea cheltuielilor de spitalizare a persoanei vătămate NAM (fila 61 vol.I dosar fond).

La primul termen de judecată din data de 15 mai 2024, cu procedura legal îndeplinită, inculpatul a solicitat ca judecata să aibă loc potrivit procedurii obișnuite. În cadrul cercetării judecătorești, tribunalul a procedat la audierea inculpatului, a persoanei vătămate constituite parte civilă și a martorilor încuviințați.

Analizând cererea inculpatului ȘM, prin apărător ales, privind constatarea tardivității plângerii prealabile formulată de persoana vătămată NAM, prin raportare la actele și lucrările dosarului, Tribunalul Militar a reținut următoarele:

Cu privire la textele de lege enunțate (art. 295, art.296 și art.297 C.pr.pen.), Tribunalul a reținut că plângerea prealabilă este actul procesual prin care persoana vătămată printr-o infracțiune își manifestă voința de a fi tras la răspundere penală făptuitorul, act fără de care nu poate interveni aplicarea legii penale și, ca urmare, nu poate începe și nici continua urmărirea penală.

Această modalitate specială de sesizare a organelor de urmărire penală poate fi privită ca o dublă manifestare de voință a persoanei vătămate: în primul rând, ca o încunoștințare a organelor judiciare, iar, în al doilea rând, ca o expresie a voinței acesteia ca infracțiunea comisă să fie urmărită și judecată.

În ceea ce privește natura juridică a plângerii prealabile, s-a arătat că aceasta își păstrează caracterul mixt, fiind atât o instituție de drept penal, cât și o instituție de drept procesual penal. Astfel, potrivit reglementării penale, plângerea prealabilă este o cauză de pedepsibilitate (condiție a punibilității), aplicarea sancțiunii prevăzute de legea penală fiind condiționată de existența acesteia, iar, din punct de vedere procesual penal, plângerea prealabilă este o condiție de procedibilitate, deoarece numai existența ei determină declanșarea și desfășurarea procesului penal.

În acest sens, s-a arătat că lipsa plângerii prealabile constituie cauză de impunibilitate a faptei, iar, din punct de vedere formal, constituie impediment pentru promovarea acțiunii penale și, în general, pentru procedibilitate.

În doctrină s-a arătat că plângerea prealabilă este, din punct de vedere procesual, un act de sesizare a organului competent să o primească și o condiție indispensabilă începerii urmăririi penale, punerii în mișcare a acțiunii penale, cât și desfășurării în continuare a procesului penal.

Titular al acțiunii penale, deci al dreptului de a o pune în mișcare, ca și de a dispune de ea, este, prin urmare, tot statul (prin organele judiciare), și nu persoana vătămată. Persoana vătămată care nu introduce sau care își retrage plângerea prealabilă nu dispune de acțiunea penală, ci face doar să fie îndeplinită condiția sub care statul a făcut declarația anticipată de renunțare la acțiunea penală.

Din punct de vedere al legii penale, în cazul infracțiunilor cu privire la care se impune o asemenea plângere, existența ei constituie o condiție esențială pentru aplicarea sancțiunilor prevăzute în legea penală, potrivit art. 16 alin. (1) lit. e) și g) C. pr. pen., lipsa plângerii

prealabile sau retragerea ei constituind cauze de împiedicare a punerii în mișcare și exercitării acțiunii penale.

În cazul concret dedus judecății, Tribunalul Militar a observat că la data de 05.03.2021, ora 19:46, inculpatul ȘM, a condus autoturismul marca Ford Mondeo cu nr. de înmatriculare HD, în mun. Deva, pe banda I a Bld. Iuliu Maniu, pe sensul de mers Bld. Decebal către str. Calea Zarandului, moment în care a surprins-o și accidentat-o pe numita NAM în timp ce aceasta traversa drumul public printr-un loc special amenajat, marcat și semnalizat corespunzător. În urma evenimentului rutier a rezultat rănirea pietonului, leziunile traumatiche având drept consecințe punerea în primejdie a vieții persoanei vătămate și 120 zile de îngrijiri medicale.

În urma producerii evenimentului rutier, în aceeași dată de 05.03.2021, organele de poliție din cadrul Pol. mun. Deva, jud. Hunedoara, au emis ordonanța de începere a urmăririi penale *in rem* cu nr. 473/P/2021, prin care s-a dispus începerea urmăririi penale în cauză cu privire la săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, faptă prevăzută de art. 196 alin.2 și 3 C. pen..

În continuare a fost întocmit un proces-verbal de sesizare din oficiu (fila 5 dosar de u.p.) din care rezultă că în temeiul art. 288 alin.1 C. pr. pen. organele de poliție s-au sesizat din oficiu cu privire la faptul că numitul ȘM a condus autoturismul marca Ford Mondeo cu nr. de înmatriculare HD, în mun. Deva, pe banda I a Bld. Iuliu Maniu, pe sensul de mers Bld. Decebal către str. Calea Zarandului, moment în care a surprins-o și accidentat-o pe numita NAM care se angajase în traversarea neregulamentară a drumului public, prin loc nemarcat, nepermis traversării, și fără să se asigure corespunzător.

Ulterior a fost întocmită ordonanța de dispunere a efectuării cercetării la fața locului (fila 6 dosar de u.p.).

Din cuprinsul procesului-verbal de cercetare la fața locului reiese că inculpatul a declarat verbal că nu se consideră vinovat de producerea accidentului întrucât pietonul a traversat strada prin loc nepermis, după marcajul pietonal, fără să se asigure. Totodată, în urma discuțiilor avute la Spitalul Județean Deva, secția U.P.U., cu victima NAM, aceasta a declarat verbal că a traversat Bld. Iuliu Maniu, dinspre Baroul de avocați, spre stația de autobuz de vizavi, după marcajul pietonal, prin loc nepermis și se grăbea să ajungă să se îmbarce într-un autobuz care urma să plece spre destinația sa în scurt timp.

La fila 29 dosar de u.p se regăsește adresa cu nr. 466580/06.04.2021, formulată de I.P.J. Hunedoara, Poliția Mun Deva, Biroul Rutier, prin care se răspunde numitei NA, mamei persoanei vătămate, la cererea prin care aceasta a solicitat date privind accidentul rutier produs la data de 05.03.2021, în care a fost implicată fiica sa NAM.

Totodată, prin aceeași adresă s-a adus la cunoștință faptul că acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă, persoana vătămată putând formula plângerea în termen de 3 luni de zile de la data accidentului.

S-a mai reținut că la fila 42 dosar de u.p. se află, în copie, împuternicirea avocațială emisă pe numele persoanei vătămate NAM, de către doamna avocat IN, prin care aceasta a fost mandatată să o asiste juridic și să o asiste pe persoana vătămată la Poliției și la Parchet în dosarul de u.p. 473/P/2021.

În acest sens, la fila 41 dosar de u.p. a fost identificată și adresa formulată de apărătorul ales al victimei către Parchetul de pe lângă Judecătoria Deva prin care, în temeiul art. 93, 94 C.p.p., a solicitat să fie încunoștințată despre efectuarea actelor de urmărire penală în cauză pentru a putea participa la acestea, să i se aprobe studierea dosarului și efectuarea de foto-copii de pe actele acestuia pe cheltuială proprie.

S-a mai reținut că prin chitanța nr. 116/21.04.2021 rezultă că apărătorul ales avocat IN a achitat suma de 14 lei reprezentând contravaloarea fotocopiilor din dosarul de u.p. 473/P/2021.

Din biletul de internare emis la data de 05.03.2021 de către Spitalul Județean Deva rezultă că victima a fost internată în aceeași dată de 05.03.2021, fiind externată la data de 17.03.2021, potrivit copiei Biletului de ieșire din spital.

Prin ordonanța de preluare nr. 4090/II/6/2021, din data de 27.04.2021, Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara a dispus preluarea mai multor dosare, printre care și dosarul de up. 473/P/2021, de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Deva (care a fost înregistrat sub nr. 663/P/2021)

Prima declarație dată de către persoana vătămată în cadrul dosarului de urmărire penală este cea din data de 01.10.2021 (filele 22, 23 dosar de u.p.), în prezenta apărătorului ales IN, în care NAM a declarat că înțelege să depună plângere penală împotriva conducătorului auto pe care îl consideră vinovat de ceea ce i s-a întâmplat, pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă.

Tribunalul Militar a constatat că declarația dată pe formular tipizat, din data de 01.10.2021, la I.P.J. Hunedoara, conține prima manifestare de voință în cadrul procesului penal a persoanei vătămate NAM prin care solicită ca inculpatul să fie tras la răspundere penală, manifestare de voință care are natura juridică a unei plângeri prealabile în înțelesul și în temeiul art. 295 C. pr. pen..

Astfel, a reținut prima instanță că prima dată la care persoana vătămată a formulat plângere prealabilă a fost data de 01.10.2021.

Ulterior, prin ordonanța din data de 21.03.2022 dată în dosarul nr. 663/P/2021, s-a dispus declinarea cauzei penale de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara la Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara în considerarea calității de militar activ a inculpatului ȘM, plutonier adjutant șef, cauza fiind înregistrată pe rolul acestei din urmă unități de parchet, sub nr. 123/P/2022.

Analizând actele de urmărire penală efectuate în cauză, precum și cronologia întocmirii acestora, Tribunalul a constatat că în speța de față este incident cazul prevăzut de art. 16 alin. 1, lit. e C. pr. pen., respectiv lipsește plângerea prealabilă.

Astfel, Tribunalul a reținut că în cazul concret dedus judecății titularul plângerii prealabile este persoana vătămată prin accidentul rutier produs în data de 05.03.2021, respectiv numita NAM.

Legiuitorul a reglementat instituția plângerii prealabile pentru a ocroti interesele celui vătămat prin infracțiune, dreptul de a introduce plângerea prealabilă fiind strict personal, individual și netransmisibil. Acest drept nu poate fi transferat altor persoane nici prin acte între vii, nici prin succesiune legală sau testamentară. Așadar, titularul plângerii prealabile poate fi numai persoana vătămată, adică subiectul pasiv al infracțiunii, a cărei vătămare este consecința directă a infracțiunii.

Poate face plângere prealabilă persoana fizică personal sau prin mandatar, în acest caz dispozițiile de la plângere fiind aplicabile prin analogie, sub condiția ca mandatul să fie special, procura să fie atașată plângerii, iar aceste două acte să fie depuse în termen la organele de urmărire penală.

În cazul de față, prima instanță a constatat că între momentul externării persoanei vătămate 17.03.2021 și data manifestării de voință, în sensul că dorește să formuleze plângere împotriva vinovatului de producerea accidentului din data de 05.03.2021, manifestare de voință exprimată în scris prin declarația din data de 01.10.2021 la I.P.J. Hunedoara, au trecut mai mult de 3 luni, respectiv 5 luni și 14 zile.

Deși apărătorii inculpatului și persoanei vătămate au făcut referire la răspunsul comunicat de Poliția mun. Deva, fila 29 dosar de u.p., respectiv adresa cu nr. 466580/06.04.2021, formulată de I.P.J. Hunedoara, Poliția Mun Dea, Biroul Rutier, prin care se răspunde numitei NA, mamei persoanei vătămate, la cererea prin care aceasta a solicitat date privind accidentul rutier produs la data de 05.03.2021, în care a fost implicată fiica sa

Nam (fila 30 dosar u.p.), răspuns în care s-a adus la cunoștință inclusiv faptul că acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă, persoana vătămată putând formula plângerea în termen de 3 luni de zile de la data accidentului, tribunalul a constatat că cererea formulată de mama victimei și acest răspuns nu au nici o relevanță juridică în dosar, respectiv nu produc nici o consecință juridică.

Chiar dacă poliția municipiului nu a putut dovedi că răspunsul scris a fost primit de către mama victimei, NA, în lipsa unei confirmări de primire, ci doar faptul că acesta a plecat de la I.P.J. Hunedoara, relevanță juridică este nulă, în condițiile în care, pe de o parte, NA a făcut o singură cerere prin care a solicitat stadiul cercetărilor în dosarul penal, iar pe de altă parte, aceasta din urmă nu avea calitatea de mandatar al victimei NAM pentru a putea fi formulată o plângere prealabilă.

Totodată, răspunsul I.P.J. Hunedoara la cererea formulată de mama victimei, prin care s-a adus la cunoștință că se poate formula plângere prealabilă nu reprezintă nici momentul de la care putea să curgă un eventual termen de 3 luni pentru formularea plângerii, această modalitate nefiind prevăzută de lege.

Conform art. 296 C. pr. pen., plângerea prealabilă trebuie să fie introdusă în termen de 3 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei.

Or, din actele de urmărire penală rezultă fără putință de tăgadă faptul că victima cunoștea despre producerea accidentului chiar din ziua în care acesta s-a produs, din data de 05.03.2021, având în vedere că din procesul-verbal de cercetare la fața locului rezultă că organul de cercetare penală s-a deplasat la Spitalul Județean Deva, secția U.P.U., unde a discutat cu victima NAM, aceasta declarând verbal că a traversat Bld. Iuliu Maniu, dinspre Baroul de avocați, spre stația de autobuz de vizavi, după marcajul pietonal, prin loc nepermis și se grăbea să ajungă să se îmbarce într-un autobuz care urma să plece spre destinația sa în scurt timp.

Presupunând la absurd că în lipsa semnăturii victimei de pe procesul-verbal de cercetare, s-ar putea considera că victima nu cunoștea la acel moment despre faptul că a fost victima unui accident rutier, în condițiile în care aceasta a fost internată în spital în perioada 05.03.2021 – 17.03.2021, data de 17.03.2021 ar putea fi considerată cea din urmă dată de la care se poate calcula termenul de 3 luni pentru depunerea plângerii prealabile.

Pe lângă acest aspect, deși persoana vătămată NAM a susținut în declarația sa dată în fața instanței că nu a angajat personal un avocat, tribunalul a constatat că aceasta din urmă a beneficiat de serviciile unui apărător ales, având în vedere că la fila 42 dosar de u.p. se află, în copie, împuternicirea avocațială emisă pe numele persoanei vătămate NAM, de către doamna avocat IN, prin care aceasta a fost mandată să o asiste juridic și să o asiste pe persoana vătămată la Poliției și la Parchet în dosarul de u.p. 473/P/2021, iar la fila 41 dosar de u.p. se află și adresa formulată de apărătorul ales al victimei către Parchetul de pe lângă Judecătoria Deva prin care, în temeiul art. 93, 94 C.p.p., a solicitat să fie încunoștințată despre efectuarea actelor de urmărire penală în cauză pentru a putea participa la acestea, să i se aprobe studierea dosarului și efectuarea de foto-copii de pe actele acestuia pe cheltuială proprie. Nu în ultimul rând, din chitanța nr. 116/21.04.2021 rezultă că apărătorul ales avocat IN a achitat suma de 14 lei reprezentând contravaloarea fotocopiilor din dosarul de u.p. 473/P/2021.

Așadar, deși persoana vătămată, conform susținerilor acesteia din declarațiile date în fața instanței, a susținut că nu a ieșit din casă prima oară – după accident – decât în data de 01.10.2021 pentru a da declarația la poliție în care a arătat că formulează plângere împotriva vinovatului de producerea accidentului, tribunalul a constatat că aceasta a beneficiat de asistență juridică pe întreaga perioadă cuprinsă între data de 02.04.2021-01.10.2021, deci inclusiv înăuntrul termenului de formulare a plângerii prealabile.

Din actele dosarului de urmărire penală, prima instanță a constatat că persoana vătămată NAM nu s-a aflat într-una din situațiile excepționale în care poate fi formulată plângerea prealabilă peste termen, forță majoră sau caz fortuit.

De asemenea, nu este incidentă nici în situația de excepție în care acțiunea penală se poate pune în mișcare și din oficiu prev. de art. 157 C. pen.

S-a constatat că deși polițistul judiciar a întocmit procesul-verbal de sesizare din oficiu, conform art. 288 alin.1 C. pr. pen., (fila 5 dosar de u.p.), acesta nu are capacitatea juridică de a înlătura obligația persoanei vătămatei prevăzută la art. 295 C. pr. pen., întrucât la art. 288 alin.2 C. pr. pen. se prevede în mod expres: „Când, potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, la sesizarea formulată de persoana prevăzută de lege ori cu autorizarea organului prevăzut de lege, acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare în lipsa acestora.”

Tribunalul a constatat că nu este incident nici în cazul în care se putea introduce peste termen plângerea prealabilă atunci este schimbată încadrarea juridică a faptei, caz în care persoana vătămată este chemată înaintea organelor judiciare și întrebată dacă înțelege să facă plângere.

Aceasta, având în vedere că încadrarea juridică a faptei nu a fost schimbată pe parcursul procesului penal. Astfel, prin ordonanța de începere a urmăririi penale în rem din data de 05.03.2021 s-a început urmărirea penală pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă, infr. prev. și ped. de art. 196 alin.2 și 3 C. pen., iar trimiterea în judecată a inculpatului s-a făcut pentru aceeași infracțiune, cu aceeași încadrare juridică.

În ceea ce privește dispozițiile art.297 alin.2 C. pr. pen., tribunalul a constatat că acestea nu sunt incidente în cauză.

S-a arătat că deși organele de poliție s-au deplasat la fața locului accidentului în urma sesizării faptei prin sistemul de urgență 112 și au fost întocmit acte de cercetare și de urmărire penală din oficiu, totuși nu se poate considera că prin această modalitate are loc o revenire la principiul oficialității. Ci, în opinia tribunalului, trebuie înțeleasă situația de față ca fiind obligația organului de urmărire penală să procedeze la constatarea săvârșirii faptei chiar și în lipsa plângerii prealabile, probele obținute în aceste condiții constituind dovezi esențiale în soluționarea cauzei, dacă persoana vătămată ar introduce plângere prealabilă, ele neputând fi obținute decât în momentul săvârșirii infracțiunii.

Dacă s-ar accepta opinia potrivit căreia în cazul accidentelor rutiere cu victime nu ar mai trebui ca acestea să formuleze plângere prealabilă decât în momentul în care sunt chemate de către organul judiciar (chiar și cu depășirea termenului de 3 luni), ar însemna că dispozițiile art. 296 alin.1 C. pr. pen. ar fi goale de conținut, în condițiile în care acest aspect nu este prevăzut în mod expres de lege.

Or, în acest caz de interpretare extensivă a legii, s-ar crea o dispoziție legală nouă, respectiv un caz de excepție de la norma generală.

Tot în interpretarea art. 297 alin. 2 C. pr. pen., Tribunalul a reținut că acest alineat se aplică în situația în care într-o cauză în care s-au făcut acte de urmărire penală ca urmare a principului oficialității, pentru infracțiuni pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face din oficiu, se constată că noua încadrare juridică a faptei este una pentru care este necesară formularea unei plângeri prealabile, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și o întreabă dacă înțelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de urmărire penală continuă cercetarea. În caz contrar, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate și referatul cu propunere de clasare.

Față de toate aceste considerente, apreciind că plângerea formulată de către persoana vătămată NAM este tardiv formulată și în temeiul art. 396 alin.1 și 6 C. pr. pen., rap. la art. 16 alin. 1 lit. e C. pr. pen., a dispus încetarea procesului penal față de inculpatul plt.adj.șef.

ȘM, trimis în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunii de vătămare corporală din culpă, infr. prev. și ped. de art. 196 alin.2 și 3 C. pen..

În temeiul art. 25 alin.5 C. pr. pen., a lăsat nesoluționată acțiunea civilă.

Împotriva acestei sentinței penale, în termen legal, au declarat apel Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara și partea civilă NAM, prin avocat ales.

Procurorul a criticat sentința penală apelată pentru nelegalitate, sub aspectul admiterii, în mod nelegal, a excepției tardivității plângerii prealabile formulate și, pe cale de consecință, sub aspectul greșitei soluții de încetare a procesului penal față de inculpat, conform art.396 alin.1 și 6 rap. la art.16 lit.e) C.pr.pen.

Partea civilă NAM, prin avocat ales, a declarat apel la data de 17.03.2025, care a fost transmis prin poștă electronică (f.10-13), prin care a solicitat, în temeiul art. 421 alin. (1) pct 2 lit. a) C.pr.pen., admiterea acestuia, desființarea sentinței penale apelate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să se dispună: pe latură penală, atragerea răspunderii penale a inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă prev. de art.196 alin.2 și 3 C.pen.; pe latură civilă, obligarea Euroins la plata despăgubirilor solicitate prin cererea de constituire ca parte civilă și plata cheltuielilor de judecată ocazionate de prezenta cauză, potrivit dovezilor pe care le va depune până la închiderea dezbaterilor pe fond.

Examinând sentința penală atacată prin prisma criticilor formulate de apelanți, dar și din oficiu sub toate aspectele de fapt și de drept, potrivit art.417 alin.2 C.pr.pen., Curtea Militară a apreciat ca fiind întemeiate aceste critici, apelurile declarate urmând a fi admise, pentru considerentele ce vor fi arătate în cele ce urmează:

Preliminar, s-a constatat că apelanții au prezentat critici similare, câtă vreme la termenul din 28.05.2025 apelanta parte civilă NAM, prin avocat ales, a precizat că-și însușește motivele apelului formulat de procuror, astfel că analiza acestora va fi realizată de instanța de control judiciar în mod unitar, doar aspectele specifice fiecărei căi de atac urmând să fie reflectate corespunzător în raport de titularul criticilor dezvoltate în mod distinct.

Analizând apelurile formulate sub aspectul argumentării criticii referitoare la nelegalitatea hotărârii instanței de fond, s-a constatat că, în esență, se susține că, în mod nelegal, a fost admisă excepția tardivității plângerii prealabile formulate și, pe cale de consecință, în mod greșit s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpat, conform art.396 alin.1 și 6 rap. la art.16 lit.e) C.pr.pen.

Curtea Militară a constatat că această critică este întemeiată.

Astfel, la data de 05.03.2021, în baza art.288 alin.1 C.pr.pen., organul de cercetare penală al poliției judiciare din cadrul Poliției mun. Deva, jud. Hunedoara, s-a sesizat din oficiu cu privire la faptul că la aceeași dată, numitul ȘM a condus autoturismul marca Ford Mondeo cu nr. de înmatriculare HD, în mun. Deva, pe banda I a Bld. Iuliu Maniu, pe sensul de mers Bld. Decebal către str. Calea Zarandului, moment în care a surprins-o și accidentat-o pe numita NAM care se angajase în traversarea neregulamentară a drumului public, prin loc nemarcat. Nepermis traversării, și fără să se asigure corespunzător. În urma evenimentului rutier a rezultat rănirea gravă a persoanei vătămate, care a fost transportată la Spitalul Județean de Urgență Deva pentru acordarea de îngrijiri medicale.

Potrivit procesului verbal de sesizare din oficiu, încheiat conform art.292 C.pr.pen., în cauză se vor efectua cercetări sub aspectul săvârșirii infracțiunii de vătămare corporală din culpă, infr. prev. și ped. de art.196 alin.2 și 3 C.pen. (f.5 ds.u.p.)

În aceeași zi, în baza art.305 alin.1 și 2 C.pr.pen., organul de cercetare penală al poliției judiciare din cadrul Poliției mun. Deva, jud. Hunedoara, a dispus începerea urmăririi penale cu privire la fapta vătămare corporală din culpă prev. de art.196 alin.2 și 3 C.pen. (in rem).

În cauză s-au efectuat cercetarea la fața locului și alte acte de urmărire penală sub supravegherea procurorului de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Deva, în dosarul penal nr.473/P/2021, respectiv sub supravegherea procurorului de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara, în dosarul nr.663/P/2021, după preluarea dosarului prin ordonanța din 27.04.2021.

Prin ordonanța nr.663/P/2021 din 21.03.2022 procurorul de la Parchetul de pe lângă Tribunalul Hunedoara a dispus declinarea competenței de efectuare a urmăririi penale în favoarea Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara, în considerarea calității de militar activ (angajat al I.S.U. Hunedoara, cu grad de plutonier adjutant) a numitului ȘM, cauza fiind înregistrată pe rolul acestei unități de parchet militar la data de 28.03.2022 sub nr. de dosar 123/P/2022.

Ulterior, prin ordonanța din 07.09.2022, procurorul militar a dispus extinderea urmăririi penale sub aspectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia prev. de art.338 alin.2 C.pen. și *efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspectul plt.adj. ȘM* pentru săvârșirea, în concurs real, a infracțiunilor de vătămare corporală din culpă prev. de art.196 alin.2 și 3 C.pen. și părăsire a locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia prev. de art.338 alin.2 C.pen., totul cu aplicarea art.38 alin.1 C.pen.

În fapt, s-a reținut că la data de 05.03.2021, în jurul orei 19:46, numitul ȘM, care se deplasa la volanul autoturismului marca Ford Mondco cu nr. de înmatriculare HD, în Mun. Deva, pe banda 1, a Bld. Iuliu Maniu, pe sensul de mers Bld. Decebal către str. Calea Zarandului, a surprins-o și accidentat-o pe numita NAM în timp ce aceasta traversa o trecere de pietoni marcată și semnalizată corespunzător, în urma evenimentului rutier rezultând rănirea gravă a pietonului; după impact, înainte de sosirea organelor de poliție, șoferul a mutat victima din locul în care fusese proiectată în urma coliziunii cu autovehiculul.

Ulterior, prin ordonanța din 18.09.2023, procurorul militar a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale față de inculpatul plt.adj. ȘM pentru săvârșirea infracțiunii de vătămare corporală din culpă prev. de art.196 alin.2 și 3 C.pen.

În fapt, s-a reținut că la data de 05.03.2021, în jurul orei 19:46, numitul ȘM, care se deplasa la volanul autoturismului marca Ford Mondco cu nr. de înmatriculare HD, în Mun. Deva, pe banda 1, a Bld. Iuliu Maniu, pe sensul de mers Bld. Decebal către str. Calea Zarandului, a surprins-o și accidentat-o pe numita NAM în timp ce aceasta traversa o trecere de pietoni marcată și semnalizată corespunzător, în urma evenimentului rutier rezultând rănirea gravă a pietonului. Leziunile traumatice s-au soldat cu punerea în primejdie a vieții persoanei vătămate și au necesitat 120 zile de îngrijiri medicale potrivit Raportului de primă expertiză medico-legală cu examinarea persoanei nr.3574/A1/02.11.2022 emis de I.M.L.Timișoara.

Inculpatul plt.adj. ȘM a fost trimis în judecată pentru această infracțiune, prin actul de sesizare a instanței dispunându-se totodată clasarea față de acesta sub aspectul infracțiunii de părăsire a locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia prev. de art.338 alin.2 C.pen.

Potrivit art.196 alin.6 C.pen., acțiunea penală pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Art.297 C.pr.pen., cu denumirea marginală Obligațiile organului de urmărire penală în procedura plângerii prelabile, reglementează două ipoteze în cuprinsul său:

-ipoteza în care persoana vătămată formulează plângere prealabilă în mod direct la organele judiciare („la primirea plângerii prelabile ...”) - situație în care organul judiciar sesizat verifică, pe lângă alte condiții, dacă plângerea prealabilă a fost formulată în termenul prev. de art.296 C.pr.pen.;

-ipoteza în care organul judiciar efectuează acte de urmărire penală din oficiu și ulterior constată că este necesară plângere prealabilă. Textul de lege impune două obligații imperative în sarcina organului de urmărire penală, respectiv de a chema și de a întreba dacă înțelege să formuleze plângere prealabilă.

În speță este incidentă a doua ipoteză, câtă vreme, în data de 05.03.2021, organele de poliție au fost sesizate cu privire la producerea unui accident de circulație cu victime, organul de cercetare penală al poliției judiciare întocmind procesul verbal de *sesizare din oficiu* din aceeași dată, după care a dispus începerea urmăririi penale *in rem*, iar în cauză s-au făcut acte de urmărire penală. Curtea a reamintit că odată cu intrarea în vigoare a O.U.G. 18/2016 a fost modificat art.305 alin.1 C.pr.pen., în sensul înlăturării obligativității verificării incidenței cazurilor prev. de art.16 C.pr.pen. la momentul începerii urmăririi penale (*in rem*).

Constatând că în cauză este necesară plângerea prealabilă, organul de urmărire penală **era obligat să cheme** persoana vătămată NAM și **să o întrebe** dacă înțelege să facă plângere prealabilă pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă. Or, organul de urmărire penală nu a îndeplinit niciuna din aceste obligații, persoana vătămată fiind chemată pentru a fi audiată la data de 01.10.2021, când a declarat că înțelege să depună plângere penală pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă împotriva conducătorului auto pe care îl consideră vinovat de ceea ce i s-a întâmplat, neavând nicio relevanță sub acest aspect angajarea unui avocat sau eventualele demersuri făcute de mamă pentru fiica sa majoră.

Pe de altă parte, de la data producerii evenimentului rutier (05.03.2021) și până la data la care s-a cunoscut că fapta a cauzat vreuna dintre consecințele prev. de art.194 alin.1 C.pen., organele de urmărire penală nu aveau suficiente elemente pentru a stabili încadrarea juridică a faptei. Or, raportul de primă expertiză medico-legală nr.3574 emis de I.M.L.Timișoara, în care s-a concluzionat că leziunile traumatice s-au soldat cu **punerea în primejdie a vieții persoanei vătămate** și au necesitat **120 zile de îngrijiri medicale** (f.160-171 ds.u.p. vol.1) a fost comunicat Parchetului Militar la data de 29.03.2023. Ca atare, doar ulterior comunicării acestui raport s-au conturat premisele existenței infracțiunii de vătămare corporală din culpă prev. de art.196 alin.2 și 3 C.pen. Or, la data de 01.10.2021, când a fost audiată pentru prima dată de organul de cercetare al poliției judiciare, persoana vătămată a declarat că înțelege să depună plângere penală pentru infracțiunea de vătămare corporală din culpă împotriva conducătorului auto pe care îl consideră vinovat de ceea ce i s-a întâmplat. (f.22-23 ds.u.p. vol.1).

Spre deosebire de reglementarea anterioară (art.280 alin.3 și art.286 C.pr.pen. anterior), în care se prevedea obligația organului de urmărire penală de a chema persoana pentru a verifica manifestarea de voință în sensul inițierii acțiunii penale împotriva făptuitorului, în situația schimbării de încadrare juridică și a infracțiunii flagrante, în actuala reglementare (art.297 alin.2 C.pr.pen.), în mod corect se stabilește obligația organului de urmărire penală, *în toate cazurile în care s-au efectuat acte de urmărire penală*, de a verifica manifestarea de voință a persoanei vătămate (a se vedea în acest sens Codul de procedură penală comentat, ediția a 3-a, revizuită și adăugită, coordonator științific prof.univ.dr. Nicolae Volonciu, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 857.)

Ca atare, Curtea Militară a apreciat că este nefondată apărarea inculpatului, reținută ca atare de prima instanță, în sensul că alin.2 al art. 297 C.pr.pen. se aplică doar în situația în care într-o cauză în care s-au făcut acte de urmărire penală ca urmare a principului oficialității, pentru infracțiuni pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face din oficiu, se constată că noua încadrare juridică a faptei este una pentru care este necesară formularea unei plângeri prealabile. Prin instituirea obligațiilor organului de urmărire în procedura plângerii prealabile, conform art.297 alin.2 C.pr.pen., nu înseamnă nici că dispozițiile art.296 alin.1 C.pr.pen. ar fi golate de conținut, așa cum nefondat a reținut tribunalul.

Infracțiunea săvârșită a fost una flagrantă, în sensul art.293 C.pr.pen., organul de cercetare penală fiind obligat să constate săvârșirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile, potrivit art.298 alin.1. Dispozițiile art.298 alin.2 C.pr.pen. (*După constatarea infracțiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, începe urmărirea penală. În caz contrar, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate și propunerea de clasare.*) nu au fost corelate cu art.288 alin.2 C.pr.pen. care impune existența plângerii nu la începerea urmăririi penale (*in rem*), ci la momentul la care se pune problema continuării urmăririi penale față de suspect și, *a fortiori*, punerii în mișcare a acțiunii penale. În realitate, ori de câte ori legea impune plângerea prealabilă ca mod de sesizare, organele de urmărire penală se pot și sesiza din oficiu (ori pot fi sesizate prin alte modalități) și pot efectua urmărirea penală cu privire la faptă, având stabilit cadrul legal în care să efectueze acte care nu suportă amânare. (a se vedea în acest sens Tratat de drept procesual penal, ediția a 4-a, Grigore Theodoru, Ioan-Paul Chiș, Ed. Hamangiu, București, 2020, p. 660). Or, la momentul la care s-a dispus continuarea urmăririi penale față de suspect (07.09.2022) și la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale (18.09.2023) manifestarea de voință a persoanei vătămate fusese deja exprimată (01.10.2021).

Astfel, în acord cu apelații și în dezacord cu hotărârea primei instanțe, Curtea Militară a apreciat că plângerea prealabilă a persoanei vătămate NAM este formulată în termenul prevăzut de lege, astfel că, în mod nelegal s-a dispus încetarea procesului penal față de inculpat, conform art.396 alin.1 și 6 rap. la art.16 lit.e) C.pr.pen.

Procedând astfel, prima instanță nu s-a pronunțat asupra infracțiunii de vătămare corporală din culpă prev. de art. 196 alin.2 și 3 C.pen. reținute în actul de sesizare în sarcina inculpatului plt.adj.șef ȘM.

Curtea Militară a apreciat că respectivele considerente analizate anterior fac de prisos analizarea criticilor formulate de apelanta parte civilă NAM, prin avocat ales, prin cererea de apel depusă la dosar, critici care de altfel nici nu au mai fost susținute prin concluziile orale formulate la termenul din data de 28.05.2025.

Pentru aceste motive, în baza art.421 alin.1 pct.2 lit.b) C.pr.pen., **a admis apelurile** declarate de **Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Timișoara** și de **partea civilă NAM** împotriva sentinței penale nr.7/26.02.2025 pronunțate de Tribunalul Militar Timișoara în dosarul nr.68/751/2023, în contradictoriu cu intimatul inculpat plt.adj.șef ȘM, intimata parte responsabilă civilmente S.C. Euroins România Asigurare-Reasigurare S.A. (în faliment), prin lichidator judiciar CITR Filiala București SPRL, intimata parte civilă Spitalul Județean de Urgență Deva și intimatele persoane vătămate Serviciul Județean de Ambulanță Hunedoara și Spitalul Municipal ”Dr. Al. Simionescu” Hunedoara, a desființat, în parte, sentința penală apelată și a trimis cauza spre rejudecare la aceeași instanță, Tribunalul Militar Timișoara, constatând că plângerea prealabilă a persoanei vătămate NAM a fost formulată în termenul prevăzut de lege.